

Коли дійде черга до реформи оплати праці?

Андрій ПАВЛОВСЬКИЙ,
народний депутат України, секретар Комітету Верховної Ради України
з питань соціальної політики та праці, член фракції
Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина»

14

Рівень оплати праці українців (а працює їх майже 22 мільйони) – один з найнижчих серед країн Європи. Середньомісячна заробітна плата в Україні за 2013 рік становила 3265 гривень (320 доларів); для порівняння: в Польщі – 1 380 доларів, в Чехії – 1 460 доларів; у Франції – 2 500 євро, в Німеччині – 2 800 євро.

Найгострішою соціальною проблемою України є великий розрив між високою вартістю життя і низькою ціною праці!

Сьогодні частка заробітної плати в собівартості українських товарів становить 6%, тоді як у країнах Західної Європи сягає 45%. При цьому розмір внутрішнього валового продукту України на душу населення менший за аналогічний показник середньої європейської країни всього в 4 рази, тоді як заробітна плата менша в 6–20 разів. Це справжнє пограбування українців, котрі працюють.

Втім, сама держава деякою мірою причетна до ошукування найманих працівників, бо в нас податкове навантаження на фонд оплати праці є надмірним.

Крім того, неможливо оминати увагою таку значну статтю витрат вітчизняних підприємств, як їхня корупційна складова, що, за різними оцінками, становить 10%–20% доходів підприємців. У житловому будівництві ця корупційна частка ще більша – 40–60% від собівартості.

Гострим питанням залишається й значна диференціація рівня оплати праці серед найманих працівників у різних видах економічної діяльності та регіонах. Протягом останніх років найбільші заробітки були у сфері послуг (фінансових, посередницьких тощо), а не в сфері матеріального виробництва. Олігархам пощастило, що терплячі українці мало страйкують і вдовольняються жалюгідними копійками.

Ще одна з проблем забезпечення належного рівня оплати праці – інститут мінімальної заробітної плати, який не виконує покладеної на нього функції. Мінімальна заробітна плата не виступає в ролі соціального стандарту оплати праці, а залишається технічним нормативом для розрахунку зарплати в бюджетній сфері.

Кожен четвертий найманий працівник в Україні перебуває за межею бідності. Таке ганебне явище, як бідність серед тих, хто працює, просто

не має виправдання з позиції елементарної людяності.

Сьогодні влада повсюдно порушує закон, за яким мінімальний посадовий оклад не може бути меншим за мінімальну заробітну плату. Уряд штучно занижує розміри заробітної плати для майже 4 мільйонів працівників. Через це лікарю щомісячно не доплачують від 800 до 1 400 гривень, вчителю – від 1 000 до 3 000 гривень.

На наш погляд, реформування оплати праці необхідно розпочати з конкретного механізму визначення та критеріїв зміни мінімальної заробітної плати, відновлення адекватної оплати праці в бюджетній сфері та усунення диспропорцій у розмірах заробітної плати працівників однакової кваліфікації, що виконують роботу рівної цінності.

Мінімальна заробітна плата має виконувати передовсім функцію захисту найманих працівників, забезпечувати відтворення робочої сили та утримання сімей.

Визначаючи рівень мінімальної заробітної плати, ми врахуємо, відповідно до норм Конвенції Міжнародної організації праці № 131 «Про мінімальну заробітну плату», потреби працівників та членів їхніх сімей з урахуванням загального рівня заробітної плати в країні, прожиткового мінімуму, допомоги із соціального забезпечення та порівняльного життєвого рівня різних соціальних груп.

Отже, за розрахунками профспілок і незалежних експертів, мінімальна заробітна плата вже зараз має становити 3000 гривень – розмір реального прожиткового мінімуму на сьогодні. Новий прожитковий мінімум буде розрахований не за нормами воєнного часу, як нині, а на основі вартості товарів і послуг, необхідних для нормального життя людини в сучасному суспільстві.

Головною причиною низької зарплати є край неефективна та несправедлива система оподаткування

та розподілу доходів. У результаті, за даними ООН, в Україні 80% населення перебуває на межі бідності, при цьому розрив між доходами найбагатших і найбідніших надвеликий – 40:1.

Якщо у влади вистачило б бажання і волі закрити чорні офшорні «діри» та стимулювати власне виробництво, то вже найближчим часом можна було б встановити середню зарплату не нижче за 1 000 \$!

Підвищення заробітної плати – потужний стимул для розвитку економіки. Це зростання внутрішнього попиту, піднесення національного виробництва, нові робочі місця. Відтак, завдяки підвищенню зарплати кожного українця з'явиться можливість забезпечити економічне зростання нашої держави!

Для реформування оплати праці в Україні необхідно:

- затвердити новий прожитковий мінімум на рівні 3000 гривень, який гарантуватиме повноцінне життя громадянину – не лише можливість виживання, а й задоволення соціально-культурних потреб;

- встановити суворішу відповідальність за порушення законодавства про оплату праці, зокрема за виплату заробітної плати, нижчої за прожитковий мінімум, за будь-які форми дискримінації в оплаті праці за гендерною та іншими ознаками;

- передбачити зменшення вдвічі навантаження на фонд заробітної плати;

- примусити уряд виконувати Європейську соціальну хартію, яку ратифікувала Україна, не на 25%, як нині, а на всі 100%.